

Lastensuojelun monialainen kehittäminen 2020-2022

Tavoitteena edistää monialaista ja paikallista ja alueellista yhteistyötä lastensuojelulasten ja –nuorten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamiseen monialaisesti yli hallintorajojen

Haettava valtion avustus

- Vuosille 2020-2022
- Posken hallinoima
- Kyselyn tarkoitus
- Yhteiset selkeät käytännöt
- Haasteet johtamiseen, saatavuuteen integrointiin, yhteistyöhön, asiakkaiden osallisuuteen

Tarvitaan konkreettinen, tietoon perustuva tilannekuva tarpeisiin vastaavan monialaisen lastensuojelun toimivuudesta ja ongelmakohtista ja ehdotus ratkaisusta

Tavoitteena

- Panostaa lasten tarpeisiin vastaamiseen yli hallintorajojen
 - Taataan lasten ja nuorten oikeus
 - laadukkaaseen koulutukseen
 - yksilölliseen tukeen ja hoitoon
- Varmistamalla systemaattinen toiminta lastensuojelun, opetustoimen ja mielenterveys- ja päihdepalvelujen kesken
- Keskeisiä toimijoita ovat lastensuojelun, sivistystoimen, päihdepalveluiden, mielenterveyspalveluiden toimijat ja Tulsote-kehittäjät

Hankesuunnitelma

- Hankkeen hallinnoinnista vastaava taho
- Muut tahot
- Konkreettiset tavoitteet, suunniteltavat toimenpiteet, tavoiteltavat tulokset
- Toteuttamisen aikataulu
- Suunnitelma arvioinnista
- Suunnitelma asiakkaiden osallistumisesta
- Talousarviolaskelma
- Maakunnittain tilannekuvan laadinta; pahimmat ongelmakohdat ja ehdotetut ratkaisut

Hankesuunnitelman arviointi

- Arvioinnissa huomioidaan:
 - **Kattavuus;** Kuinka suuri osa yhteistoiminta-alueen maakunnista ja kunnista on mukana ja mikä on alueen kokonaislapsimäärä
 - **Monialaisuus ja monitoimijaisuus;** ovatko tavoitteen kannalta olennaiset toimialat ja toimijat mukana
 - **Konkreettisuus ja pitkäjänteinen vaikuttavuus;** edistääkö malli asetettujen tavoitteiden saavuttamista konkreettisesti ja pitkäjänteisesti
 - **Tiivis yhteistyö** tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus-hankkeen ja siihen sisältyvän lapsi- ja perhepalvelujen kehittämisen sekä yhteistoiminta-alueiden VIP-verkoston ja mahdollisen osaamis- ja tukikeskuksen kanssa.

Maakunnittain alueiden tarpeet

- Yhteiset työkokoukset jokaisen maakunnan kanssa erikseen, jotta kaikkien alueiden tarpeet tulevat huomioiduksi.
- Jokaisen maakunnan tulee laatia alueensa tilannekartoitus ja esittää alustava ratkaisuehdotus.
- Näiden tapaamisten ja keskustelujen pohjalta aloitamme yhteistyössä alueiden lastensuojelun esimiesten kanssa tarkemman hankesuunnitelman kirjoittamisen

Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan yhteiselle hankkeelle on määritelty kolme tavoitetta, joiden saavuttamista suunnitellulla kehittämistyöllä tavoitellaan:

1. Lastensuojelutyön asiakkaana olevat nuoret saavat päihde- ja mielenterveysongelmiinsa tuen ja avun monialaisesti, oikea-aikaisesti ja koordinoidusti, asuinpaikasta riippumatta, ja myös sähköisesti.
2. Ammattilaisten osaaminen vahvistuu niin, että heillä on riittävästi työvälineitä ja osaamista ja verkostoja käytettävissään lastensuojelun lasten ja nuorten auttamiseksi ja tukemiseksi.
3. Lapset, nuoret ja perheet ovat osallisia omissa prosesseissaan. Työntekijät varmistavat ja tukevat asiakkaiden (lasten ja nuorten, perheiden) osallisuuden toteutumisen monialaisissa palveluprosesseissa.

1. Kehitämme lastensuojelutyötä monialaisesti niin, että asiakkaana olevat nuoret saavat päihde- ja mielenterveys -ongelmiinsa tuen ja avun oikea-aikaisesti ja koordinoitusti

Kehittäminen

- Selkeytämme palveluihin pääsyn kriteerejä yhteistyössä kokemusasiantuntijoiden ja kehittäjäasiakkaiden kanssa niin, että lapset, nuoret ja perheet saavat tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti ja tarpeisiin vastaavalla tavalla, myös sähköisesti.
- Kuvaamme yhteiset, keskeiset prosessit ja varmistamme johdon tuella niihin sitoutumisen.
- Varmistamme palveluiden tasalaatuisuutta yhteisiä käytäntöjä vahvistavilla rakenteilla

Tuen tarjoaminen

- Palvelutarpeen arviointivaiheessa huomioidaan asiakkaan tarvitsema tuki.
- Järjestämme lastensuojelun asiakkaille monialaisen tuen päihde-, muihin riippuvuus- ja mielenterveysongelmiin jo asiakkuuden alkuvaiheessa.
- Tuemme ja vahvistamme toimivien hyvien käytäntöjen käyttöä.

Tiedon ja osaamisen vahvistaminen

- Lisäämme tietoa ja osaamista toistemme työtä ohjaavasta keskeisestä lainsäädännöstä, työn sisällöistä, menetelmistä, asiakasprosesseista sekä osaamisesta. Tavoitteena on realistinen tilannekuva eri osapuolille. Keinoina mm. eri palveluiden yhteistoimintamallit, yhteiset koulutukset ja kehittämistyön monialaiset työryhmät
- Järjestämme koulutuksia lastensuojelun työntekijöille päihteistä, riippuvuuksista ja mielenterveysongelmista sekä niiden vaikutuksista
- Lisäämme tietoa ja osaamista, miten asiakasprosessin yhteistyö ja johtaminen toteutuvat haasteellisissa tilanteissa. Keinoina yhteinen prosessityö, monialainen johtaminen ja yhteistoiminnan muodot
- Vahvistamme verkoston osaamista ja ymmärrystä varhaisen vaiheen puuttumiseen liittyen kehittämällä aiempaa selkeämmät konsultaation rakenteet muille toimijoille

2. tavoite

Tuemme lastensuojelun ammattilaisten osaamista

- Tuemme verkostojen osaamista ja ymmärrystä varhaiseen puuttumiseen mm. luomalla toimivat konsultaation mallit ja tarkennamme olemassa olevia käytäntöjä
- Vahvistamme yhteistyön muotoja mm. yhteisen asiakassuunnitelman laatimisen, tarkistuksen ja arvioinnin käytänteillä huomioiden muissa. Huomioimme maakuntien valmistelussa olevat yhteiset asiakassuunnitelmat
- Lisäämme tietoa ja osaamista toistemme työtä ohjaavasta keskeisestä lainsäädännöstä, työn sisällöistä, menetelmistä, asiakasprosesseista
- Lisäämme lastensuojelun työntekijöiden tietoa pähteistä, riippuvuuksista, ja mielenterveysongelmista sekä niiden vaikutuksista (mitä vaikutuksia lapsen ja nuoren kehitykseen, miten näkyy). Vastaaavasti tietoa lastensuojelun työstä yhteistyökumppaneille. Tavoitteena realistinen tilannekuva eri osapuolille.
- Hyödynnämme alueilla toimivia asiantuntijaryhmiä osaamisen tueksi.

Tavoite 3.

Asiakkaiden (nuorten) osallisuus omassa prosessissaan vahvistuu

1. Lastensuojelun lapset, nuoret ja perheet osallistuvat hankkeen palveluiden kehittämiseen. Osallistuminen sisältää työkokouksiin ja niiden valmisteluun osallistumista, palveluiden ja suunnitelmien jalostamista, arviointia jne. Hyödynnämme meneillään olevaa THL:n Kysy ja kuuntele -hankkeen työvälineitä ja tuloksia.
2. Järjestämme lastensuojelun asiakkaana olevalle perheelle sen jäsenten tarvitseman monialaisen tuen: Esim. ammattilaisten apu- ja vertaisryhmät
3. Varmistamme ja parastamme palveluiden sisältöä ja työntekijöiden osaamista niin, että työskentelemme asiakasta kuunnellen ja huomioiden hänen näkemyksiään ja toiveitaan.
4. Kartoitamme perheen lähipiiristä muita tärkeitä henkilöitä, jotka voivat olla tukemassa asiakasta, erityisesti mikäli vanhemmat ja läheiset ovat uupuneita ja keinottomia.
5. Hyödynnämme ja jatkokehitämme esim. läheisneuvonpito-menetelmän lastensuojelun lasten, nuorteiden ja perheiden tilanteiden tueksi
6. Vahvistamme osallistavan kirjaamisen hyödyntämistä

Hankkeen arviointi

- Toteutetaan itsearviointina.
- Laaditaan taulukko hankkeen toimintojen etenemisestä tavoitteiden mukaisesti.
- Kaikki hanketoimijat vastaavat oman tehtäväkokonaisuutensa mukaisesti arvioinnista.
- Toteutunutta toimintaa arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arviointitietoa hyödynnetään hankkeen toiminnan tarkistamisessa ja tarkentamisessa.
- Hankkeen edistymistä arvioidaan ja siitä seurataan ohjausryhmän kokouksissa.
- Hankekokonaisuudessa hyödynnetään myös maakunnittain monialaisilta työryhmiltä ja kokemusasiantuntijoilta systemaattisesti koottavaa arviointia ja palautetta.
- Arvioinnin lähtökohtia ovat systemaattisuus, läpinäkyvyys ja kriittisyys. Arvioinnin tavoitteena on hanketoiminnan, toiminnan tulosten ja vaikutusten arviointi ja sen kohteena ovat hankkeen hallinnointi, viestintä, yhteistoiminta/-kehittäminen ja verkostoituminen sidosryhmien kanssa.

